

P A R K I N S O N

Geen onderbouwing voor relatie gewasbeschermingsmiddelen en parkinson bij consumenten

Shutterstock

Info

Biologisch?

Er is volgens Wim Vandenberghé geen bewijs dat de consumptie van gangbare of biologische voeding het risico op parkinson beïnvloedt. Afgezien hiervan is het volgens Hans Kromhout maar de vraag of alle consumenten wel een keuze hebben. "Zowel in België als in Nederland zijn biologische groenten en fruit veel duurder dan conventioneel geteelde gewassen. En dat kan niet iedereen betalen."

De ziekte van Parkinson wordt vaak gerelateerd aan het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. De Belgische nieuwswebsite Vilt sprak met neuroloog Wim Vandenberghé van de UZ Leuven in België en met professor Hans Kromhout van de Universiteit Utrecht in Nederland, die gespecialiseerd is in arbeidshygiëne en epidemiologie. Het gesprek gaf een toch wat genuanceerder beeld, zo blijkt uit een artikel op Vilt.be.

Het exacte aantal parkinsonpatiënten in West-Europa is moeilijk vast te stellen, omdat studies verschillende definities gebruiken (bijvoorbeeld alleen gediagnosticeerde patiënten versus alle vermoedelijke gevallen). Op basis van recente epidemiologische studies en nationale schattingen wordt aangenomen dat er in West-Europa ongeveer 1,5 tot 2 miljoen mensen met de ziekte van Parkinson leven (bron: ourworldindata.org). Afhankelijk van de leeftijdsopbouw en de manier waarop de ziekte wordt geregistreerd, betekent dit dat per

land tussen de 0,3 en 0,6% van de totale bevolking aan deze ziekte lijdt.

Roken vermindert de kans op parkinson

Het totale aantal patiënten neemt echter gestaag toe. De beschuldigende vinger wijst al snel richting gewasbeschermingsmiddelen. Volgens beide experts is dit niet terecht. "De aandacht is nu heel sterk gevestigd op pesticiden, maar er zijn een heleboel andere zaken die wellicht parkinson veroorzaken", aldus professor Hans Kromhout. "Bovendien is de stijging van het aantal mensen met parkinson te wijten aan het feit dat de bevolking ouder wordt en patiënten door een betere behandeling langer leven." Parkinson is immers een ouderdomsziekte en hoe meer ouderen, hoe meer parkinsonpatiënten. Er is echter nog iets opmerkelijks: mensen die roken, zouden vier tot zes keer minder kans hebben om de ziekte te ontwikkelen dan niet-rokers. Aangezien steeds minder mensen roken, zou dit mee kunnen spelen in de toename van het aantal parkinsonpatiënten.

Parkinson en gewasbeschermingsmiddelen

Volgens de experts is er een relatie tussen gewasbeschermingsmiddelen en de ziekte van Parkinson. Het gaat hierbij echter om mensen die gedurende meerdere jaren intensief in contact met gewasbeschermingsmiddelen komen, zoals agrariërs of hun medewerkers die de spuit vullen en de middelen toedienen. In Frankrijk is parkinson dan ook als een beroepsziekte bij agrariërs erkend. Dit wil echter nog niet zeggen dat er ook een relatie is tussen gewasbeschermingsmiddelen en parkinson bij consumenten. Het blootstellingsniveau van een teler die zulke producten op zijn percelen spuit, is

Rokende mensen hebben vier tot zes keer minder kans op parkinson dan niet-rokers.

Shutterstock

Mensen die intensief in contact komen met gewasbeschermingsmiddelen, hebben een grotere kans om parkinson te krijgen. Shutterstock

natuurlijk vele malen hoger dan dat van een consument die niet-biologisch geteelde groenten en fruit eet.

Een recent onderzoek van het Nederlandse Radboudumc uit Nijmegen leverde een opvallend resultaat op. Tegen de verwachting in zijn er in gebieden met veel intensief bespoten gewassen, zoals bloembollen of fruit, niet méér parkinsonpatiënten dan in stedelijke omgevingen.

Effect van nieuwe middelen onbekend

Dan is er nog de vraag welke gewasbeschermingsmiddelen een rol spelen bij het ontstaan van parkinson. Middelen waarbij de toxiciteit duidelijk is, zoals Paraquat, Rotenon en Benomyl, zijn al decennialang verboden in de EU. Elders, zoals in de VS, wordt bijvoorbeeld Paraquat nog wel gebruikt. Van nieuwere middelen is het volgens neuroloog Wim Vandenberghe van de Belgische UZ Leuven minder duidelijk in welke mate ze toxisch zijn. Kromhout vult aan: "De patiënten die we nu zien, zijn blootgesteld geweest aan producten van 30 of 40 jaar geleden. Of de stoffen die gebruikt worden door de huidige generaties ook dit soort effect zullen hebben, weten we nog niet."

Voedsel is veilig

Kromhout wijst er in het artikel op dat voedingsmiddelen die behandeld zijn met gewasbeschermingsmiddelen, niet schadelijk zijn. Alle voeding die op de markt komt, moet immers aan zeer strikte veiligheidsnormen voldoen. Hij merkt op dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen bij niet-eetbare landbouwproducten veel hoger is. "Bij de rozenteelt in Ethiopië bijvoorbeeld worden middelen gebruikt die in Europa allang verboden zijn, maar als men de rozen naar Europa wil exporteren,

kan men niet anders. Als die rozen immers bepaalde plaaginsecten bevatten, mogen ze in Europa niet worden ingevoerd. Alles moet er dus platgespoten worden. Maar dan nog zou ik me sneller zorgen maken om de producten in de vlooiensband van je hond of kat, dan om de bos Ethiopische rozen die je thuis op tafel zet."

Onderzoek nodig maar moeilijk

Bij de meeste parkinsonpatiënten is niet duidelijk wat de ziekte heeft veroorzaakt. Meer onderzoek naar de oorzaken van parkinson en de invloed van bijvoorbeeld biologisch versus gangbaar geteeld voedsel zou dus gewenst zijn. Dit is echter langjarig onderzoek waar grote groepen mensen voor nodig zijn. "De niveaus van gewasbeschermingsmiddelen in voeding zijn zo laag en je hebt zulke grote populaties nodig, dat je dit heel moeilijk kan onderzoeken", zegt professor Hans Kromhout van de Universiteit Utrecht (Nederland). "Wil je echt kunnen aantonen of biologisch eten het risico op parkinson vermindert, dan moet je op zoek naar een grote groep mensen die uitsluitend biologisch eten. Maar dat zijn heel speciale groepen. Dat zijn vaak hoogopgeleide mensen met een hoog inkomen. Zo krijg je dus veel andere nevenfactoren die de resultaten beïnvloeden. Zulke mensen roken bijvoorbeeld minder, wat hun risico op parkinson juist verhoogt."

Adviezen aan agrariërs

Expert arbeidshygiëne Hans Kromhout zegt dat professionele gebruikers hun blootstelling aanzienlijk kunnen beperken door voorzichtig te werk te gaan. "Je kan jezelf prima beschermen tegen blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen door beschermende kleding te dragen en bepaalde middelen niet te gebruiken", zegt hij. "Je moet ook niet gaan spuiten op momenten dat het heel hard waait. Dit geldt trouwens ook voor andere mensen die met zulke middelen in contact komen, zoals mensen die ongedierte bestrijden of metaalbewerkers. Er worden namelijk biocides toegevoegd aan metaalbewerkingsvloeistoffen om bacteriegroei tegen te gaan."